

Список використаних джерел

1. Мірошніченко А. В. Насильство в сім'ї. Правова освіта. Сайт Головного управління юстиції у Кіровоградській області. URL: http://pravovoaosvita.ucoz.ua/publ/nasilstvo_v_sim_39_ji/1-1-0-13/.

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 15.11.2018 №2789-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/rada/show/2229-19>.

3. Вплив насильства в сім'ї на психоемоційний розвиток дитини. URL : <http://lubotin.kharkov.ua/main/5296-vpliv-nasilstva-v-smyi-na-psihoeemosuniy-rozvitok-ditini.html/>

4. Актуальні проблеми сімейного насильства : монографія / Перцева Т.О., Огоренко В.В., Кожина Г.М., Зеленська К.О., Носов С.Г., Терьошина І.Ф., Гненна О.М., Мамчур О.Й., Тимофеев Р.М., Шорніков А.В.; за заг. ред. проф. Т.О.Перцевої та проф. В.В. Огоренко. Дніпро, 2021. 188 с.

Дегтярьова Дар'я Павлівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 1 Національної академії
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Кошинець Маріанна Ігорівна,

професор кафедри економічної безпеки
та фінансових розслідувань Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
економічних наук, доцент

ЕКСПЕРТ-БУХГАЛТЕР: ЗАГАЛЬНА КОМПЕТЕНЦІЯ, ПОРІВНЯННЯ З МІЖНАРОДНИМИ ПОЛОЖЕННЯМИ

Експерт бухгалтер – це висококваліфікований спеціаліст у галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю господарської діяльності, обов'язком якого є дослідження правильності відзеркалення господарської діяльності підприємства в документах бухгалтерського обліку під час розслідування та розгляду кримінальних і цивільних справ [5].

Питання, вирішення яких відноситься до компетенції експертів-бухгалтерів, можна об'єднати в такі групи: 1) дослідження організації і особливостей бухгалтерського обліку на конкретному підприємстві, його відповідність діючим нормативним актам, загальним вимогам бухгалтерського обліку, визначення відступів від встановлених правил ведення обліку і звітності; 2) дослідження бухгалтерських операцій з метою встановлення наявності чи відсутності недостач або надлишків товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, періоду їх утворення і спричиненого матеріального збитку; 3) встановлення обставин, що сприяють вчиненню правопорушень і розробка заходів по усуненню таких обставин; 4) дослідження операцій бухгалтерського обліку для

перевірки обставин, які були встановлені іншими матеріалами (показаннями обвинувачених, свідків, висновків бухгалтерської ревізії, відомих обстежень).

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про судову експертизу» судовими експертами можуть бути особи, які мають необхідні знання у певній галузі. Фахівці спеціалізованих державних установ і відомих служб, що проводять судові експертизи, повинні мати вищу освіту, пройти відповідну підготовку та атестацію як судові експерти певної спеціалізації [1].

На сайті служби внутрішніх доходів Міністерства фінансів США розкривається зміст фінансових розслідувань як практичної діяльності, що ґрунтується на спеціалізованому дослідженні документів, до яких належать облікові записи, банківська інформація, дані про нерухомість, рух грошових коштів. Водночас у Великобританії та Італії створені спеціалізовані правоохоронні органи з протидії сучасній організованій злочинності. Щодо боротьби з економічними злочинами на рівні підприємств (виявами корпоративного шахрайства), то варто зазначити, що сьогодні ефективно здійснює свою діяльність міжнародна асоціація сертифікованих спеціалістів з виявлення, розслідування та запобігання корпоративних шахрайств (ACFEA). Застосування у фінансових розслідуваннях експертиз, здійснюваних спеціалістами, що мають спеціальні знання, є світовою практикою, а експерти з відповідною кваліфікацією працюють у багатьох країнах.

Закон України «Про судову експертизу» [1] та Кримінальний процесуальний кодекс України [2] надають судовому експерту певні права. Зокрема, незалежно від виду судочинства експерт має право: 1) знайомитися з матеріалами справи, які стосуються експертизи; 2) порушувати клопотання перед слідчим (судом) про надання додаткових та нових матеріалів, необхідних для вирішення поставлених запитань; 3) з дозволу особи або органу, які призначили експертизу, бути присутнім під час проведення слідчих і судових дій, порушувати клопотання, що стосуються проведення експертизи, та ставити запитання особам, яких допитують; 4) указувати у висновку експертизи на факти, які мають значення для справи, щодо яких йому не було поставлено запитань; 5) у разі незгоди з іншими членами експертної комісії скласти окремий висновок експертизи; 6) викладати письмово відповіді на запитання, які ставляться перед ним під час допиту; 7) оскаржувати в установленому порядку дії та рішення особи або органу, які призначили експертизу, що порушують права експерта або порядок проведення експертизи [2].

Через великий процент зростання злочинів у фінансовій сфері у всьому світі зростає потреба захисту цього сектору держави. У США доволі розповсюдженою є співпраця ФБР з різними спеціалістами (як державними, так і приватними). У сфері консультацій з питань бухгалтерського обліку та цінних паперів, до фінансових розслідувань залучаються також представники Американського інституту

дипломованих громадських бухгалтерів. В офісах ФБР навіть формують робочі групи з питань фінансової безпеки держави, до яких входять представники правоохоронних органів та залучені спеціалісти.

Експерту забороняється: 1) проводити експертизу без письмової вказівки керівника експертної установи; 2) самостійно збирати матеріали, які підлягають дослідженню, а також вибирати вихідні дані для проведення експертизи, якщо вони відображені у наданих йому матеріалах неоднозначно; 3) розголошувати без дозволу прокурора, слідчого, особи, яка провадить дізнання, дані попереднього слідства чи дізнання; 4) вступати в контакти, не передбачені порядком проведення експертизи, з будь-якими особами, якщо такі особи прямо чи опосередковано стосуються експертизи; 5) зберігати кримінальні, цивільні та арбітражні справи, а також речові докази й документи, що є об'єктами експертизи, поза службовим приміщенням [2].

Відповідальність за неправдивий висновок або відмову без поважних причин від проведення експертизи несе особисто експерт (як фізична особа). Ці чинники можуть впливати на рішення суду, завдавати матеріальної шкоди сторонам провадження або замовникам експертизи, погіршувати ділову репутацію. Досвід Чехії демонструє наявність обов'язкового страхування цивільної відповідальності осіб зі спеціальними знаннями, що могло б певним чином компенсувати завдану шкоду інтересам замовників експертизи та розслідуванню [4].

Узагальнюючи міжнародну практику діяльності експертів, організації та проведення розслідувань у фінансовому секторі, можна зробити відповідні висновки: у країнах Європи експерт, зазвичай, обирається з офіційного реєстру і основними його функціями можна назвати виконання обов'язків «помічника суду», «експерта судді». В деяких країнах, наприклад в США, не існує спеціальних реєстрів для експертів, але є певні вимоги щодо їх досвіду, освіти та компетенції. Міжнародний досвід використання спеціальних знань експертів-бухгалтерів сприяє запровадженню в Україні дотичних способів боротьби з фінансовими правопорушеннями та злочинами економічного характеру. Фінансові розслідування виступають важливим інструментом забезпечення економічної безпеки держави загалом та окремих суб'єктів господарювання, а економічна експертиза є однією із складових у їхньому проведенні.

Список використаних джерел

1. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 №4651-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

3. Долбнева Д. В. Шляхи трансформації системи боротьби з економічними злочинами в Україні з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу. ScienceRise. 2019. С. 21–27.

4. Федчишина В. В. Спеціальні економічні знання у правових системах Європи, Австралії та США. Науковий огляд. 2018. С. 124–143.

5. Ужва А. М., Ротару Т. В. Проведення судово-бухгалтерської експертизи як складової економічного контролю. *Фінанси, учет, банки*. № 1 (20). 2014. file:///C:/Users/KVV/Downloads/1031-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-2082-1-10-20160125%20(1).pdf.

Дідовець Ярина Олексіївна,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
ННІ № 2 Національної академії
внутрішніх справ;

Жук Володимир Олександрович,

здобувач ступеня вищої освіти магістра
Навчально-наукового інституту права
та підготовки фахівців для підрозділів
Національної поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Єфімов Микола Миколайович,

професор кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ, доктор
юридичних наук, професор

ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Розслідування випадків хуліганства вимагає особливої уваги до організаційно-тактичних аспектів проведення слідчого експерименту. Хуліганство може виявитися складним кримінальним правопорушенням для розслідування, оскільки воно часто відбувається в громадських місцях, де свідків може бути багато, але оточення буде хаотичним. Особливо актуальним питання досліджуваних кримінальних проваджень, а також проведення визначеної слідчої (розшукової) дії під час їх реалізації, виникають у зв'язку з військовою агресією нашого східного «сусіда».

Ми підтримуємо позицію М. М. Єфімова, який вказував на те, що однією з найбільш складних слідчих (розшукових) дій за тактикою свого проведення є слідчий експеримент. Автор аргументував це наступним чином: «...під час розслідування хуліганства ця процесуальна дія має певну специфіку, яка потребує додаткового висвітлення. Адже його вчинення пов'язане з виконанням правопорушником ряду різних дій: пересування по певній території, нанесення тілесних ушкоджень, використання зброї, розбиття вітрин,